

Plantefelt med
sitkagran i Viksdalen,
Sogn og Fjordane
Foto: John Y. Larsson,
© Skog og landskap

Utenlandske treslag

Forekomst av utenlandske treslag i Norge skyldes for det meste skogreising i kyststrøkene i perioden 1950 til 1980, samt planting av contortafuru på Østlandet. Litt under én prosent av det produktive skogarealet er dominert av utenlandske treslag. I volum utgjør dette cirka 10 millioner kubikkmeter, drøyt én prosent av samlet tømmervolum. Utenlandske treslag gir i mange områder økt skogproduksjon og kan på enkelte voksesteder være eneste alternativ, men bruken av dem er omdiskutert på grunn av endringer i landskap og skogøkosystem. Sitkagran er det mest utbredte av våre utenlandske treslag.

Stein M. Tomter, Skog og landskap

Bakgrunn

Utenlandske treslag er definert som arter, underarter eller sorter av trær som ikke har sitt nåværende eller historiske naturlige utbredelsesområde i Norge. Et typisk eksempel er sitkagran (*Picea sitchensis*), som har sin naturlige utbredelse langs vestkysten av USA og Canada.

Bruk av utenlandske treslag i skogbruket er regulert gjennom «Forskrift om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål». Forskriften er hjemlet i Naturmangfoldsloven, med den hensikt å hindre at utsetting av utenlandske treslag medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet. Treslag kan være introdusert av ulike grunner: som prydrær, til juletreproduksjon

Sitkagran kan kjennes igjen ved sine spisse nåler. Foto: Dan Aamlid, © Skog og landskap

TABELL 1: SKOGAREAL MED FOREKOMST ELLER DOMINANS AV UTENLANDSKE TRESLAG (2008–2012)

Referanseår	Forekomst (1000 ha)	Dominans (1000 ha)
2010	142	76

Skogareal som i perioden 2008–2012 hadde forekomst (> 0 %) eller dominans (> 50 %) av utenlandske treslag (Kilde: Landsskog-takseringen).

og pyntegrønt, til kvalitetsproduksjon, for økt virkesproduksjon, til leplantinger, for å forhindre erosjon, eller for økt karbonbinding. De er også i en del tilfeller mer resistente mot patogener og bedre tilpasset et oseanisk klima med store temperatursvingninger, slik som for eksempel sitkagran.

I Norge er planting av utenlandske treslag særlig forbundet med skogreising i kyst-områdene (se avsnitt om skogreising). Den mest intensive skogreisingsperioden var fra begynnelsen av 1950-tallet og fram til cirka 1980. Det meste av skogreisingen skjedde med vanlig gran (*Picea abies*), men enkelte treslag av utenlandsk opphav ble også plantet.

Utenlandske treslag kan i mange områder bidra til økt skogproduksjon. Samtidig er bruken av utenlandske treslag omdiskutert, på grunn av de endringer de kan påføre landskapet og skogøkosystemet, herunder risiko for uønsket spredning.

Status

I volum representerer utenlandske treslag om lag 10 millioner kubikkmeter, noe som tilsvarer cirka én prosent av det totale tømmervolumet. Det mest utbredte utenlandske treslaget er sitkagran (inkludert lutzgran (*Picea glauca x sitchensis*)), etterfulgt av edelgran (*Abies sp.*), contorta (*Pinus contorta*), lerk (*Larix sp.*), platanlønn (*Acer pseudoplatanus*) og andre bartrearter som buskfuru (*Pinus mugo*) og hemlokk (*Tsuga sp.*) (Øyen et al. 2009).

Tabell 1 viser arealer som har forekomst av utenlandske treslag (> 0 % av trærne på arealet er av utenlandsk opphav), og arealer der det er dominans (> 50 %). Utenlandske treslag forekommer stort sett bare i produktiv skog.

Arealet med forekomst av utenlandske treslag er nesten dobbelt så stort som arealet med dominans av utenlandske treslag (Tabell 1). Det kan være flere årsaker til dette. Noen av plantingene av utenlandske treslag kan ha

TABELL 2: SKOGAREAL MED FOREKOMST ELLER DOMINANS AV UTENLANDSKE TRESLAG

Referanseår	Forekomst (1000 ha)	Dominans (1000 ha)
2000	111	63
2005	128	69

Skogareal som i perioden 1998–2002 og 2003–2007 hadde forekomst (> 0 %) eller dominans (> 50 %) av utenlandske treslag (Kilde: Landsskogtakseringen).

blitt konkurrert ut av stedegne, det vil si lokale, arter. Ellers er det kjent at det tidligere foregikk en del spredt og usystematisk planting. De utenlandske treslagene kan også ha spredt seg ved naturlig frøsetting, og derfor forekomme i blanding med stedegne treslag utenfor det opprinnelige plantefeltet. Vel 80 prosent av arealet som er oppgitt i Tabell 1 ligger i kystfylkene fra Vest-Agder til Møre og Romsdal, samt i Nord-Norge.

I følge Statens landbruksforvaltning ble det i perioden 2003–2012 plantet i gjennomsnitt cirka 340 hektar med utenlandske treslag. Se avsnitt Skogreising.

Utvikling og forklaring

Landsskogtakseringens data gir ikke grunnlag for detaljerte beskrivelser av hvordan skogtilstanden for utenlandske treslag har utviklet seg fra tiden før 2000.

Økningen i areal med forekomst eller dominans av utenlandske treslag kan i noen grad tilskrives Landsskogtakseringens registreringsmetodikk, samt faktisk planting av nye arealer (Tabell 2). Vel så viktig er sannsynligvis at tidligere tilplantede arealer har vokst til, slik at de utenlandske treslagene nå utgjør en større andel av bestandet, i tillegg til naturlig frøsetting og spredning.

Datakvalitet

Datagrunnlaget er basert på stikkprøver, såkalte utvalgsundersøkelser, noe som alltid medfører en viss grad av usikkerhet. Arealtallene i Tabell 1 og 2 er oppgitt med en middelfeil i størrelsesorden 10 prosent. I tillegg kommer usikkerhet knyttet til feltregistreringene, for eksempel i hvilken grad mindre vanlige utenlandske treslag har vært registrert separat. Datakvaliteten antas å være middels.

Referanser

Øyen, B.-H., Andersen, H. L., Myking, T., Nygaard, P. H. og Stabbetorp, O. E. 2009. Økologiske egenskaper for noen utvalgte introduserte treslag i Norge. Viten fra Skog og landskap 01/09.

I volum representerer utenlandske treslag om lag 10 millioner kubikkmeter, noe som tilsvarer cirka én prosent av det totale tømmervolumet. Lerkebestand, Ringerike, Buskerud. Foto: John Y. Larsson, © Skog og landskap